

Волошина Оксана Василівна,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
психологічного забезпечення та
психофізіологічних досліджень
навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук, доцент

ІНТЕРВІЗІЯ ТА СУПЕРВІЗІЯ ЯК ФОРМИ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СИСТЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВО ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, проводять заходи із психологічного супроводження освітнього процесу з метою набуття курсантами (слухачами) необхідних професійно-психологічних якостей [3].

Основним завданням психолога системи вищої освіти, в тому числі і ЗВО МВС України, є охорона психічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу. Найчастіше це реалізується засобами індивідуального психологічного консультування курсантів (слухачів) та поліцейських ЗВО, комплексних та індивідуальних корекційних заходів психологічного спрямування з курсантами (слухачами) та поліцейськими ЗВО, які потребують додаткової психологічної допомоги та підтримки тощо, і спрямовані вони на з'ясування життєвих обставин в яких розвивались вказані особи, усунення недоліків індивідуального особистісного розвитку, несприятливих психологічних, емоційних станів, здійснення коригуючого впливу на учасників освітнього процесу. Тому для ефективного виконання своїх функцій психологу слід проявляти відкритість та повагу до поглядів і цінностей іншої людини, терпимість до невизначеності, здатність до самоконтролю та саморегуляції тощо. Вдосконаленню зазначених професійно важливих якостей сприяють інтерактивні методи навчання, які використовуються як у процесі підготовки курсантів-психологів, так і під час методичного супроводу безпосередньої практичної діяльності психологів.

На нашу думку, методичний супровід психологів ЗВО із специфічними умовами навчання потребує покращення, адже

одних курсів з підвищення кваліфікації психологів для системного розвитку та професіоналізації психологів недостатньо. Корисним є досвід методичного супроводу професійного розвитку психологів закладів освіти, що засвідчує ефективність таких методів як методичні тренінги, індивідуальні і групові консультації, семінари-практикуми тощо. Не менш важливими, а втім найефективнішими формами методичної роботи є інтервізія та супервізія, які завдяки професійній кооперації забезпечують психологів-практиків необхідними новими знаннями; допомагають систематизовано бачити, розуміти і аналізувати свої професійні дії та свою професійну поведінку; усвідомлювати власні професійні помилки і корегувати стратегії надання психологічної допомоги у кожному конкретному випадку; сприяють ефективному аналізу відповідності та якості використовуваних ними методів, технік надання психологічної допомоги; формуванню професійних навичок; обміну досвідом; теоретичному і практичному підвищенню кваліфікації [1].

Взагалі, дуже складно уявити ефективну професійну діяльність психолога поза активної взаємодії з професійним співтовариством, без можливості трансляції накопиченого досвіду від більш зрілих колег до початківців.

Нормативні документи багатьох країн, а також психологічні школи деяких напрямків окреслюють умови отримання психологом диплома про освіту і сертифіката про кваліфікацію – це проходження не менше 500-600 годин власної клієнтської практики. Окрім цього, індивідуальна та групова супервізія є обов'язковою ланкою професійної підготовки психологів та психотерапевтів згідно європейських стандартів.

Під супервізією ми будемо розуміти метод підготовки та підвищення кваліфікації в галузі психології; форму консультування практичного психолога у більш досвідченого, спеціально підготовленого колеги, що дозволяє йому систематично бачити, усвідомлювати, розуміти і аналізувати свої професійні дії і свою професійну поведінку.

Отже, наближення системи професійної підготовки, розвитку та навчання психологів до світових стандартів є детермінантою професіоналізації діяльності психологів ЗВО МВС України.

На нашу думку, для належної організації методичного супроводу професійного розвитку психологів, зокрема проведення

супервізії (інтервізії) для психологів ЗВО із специфічними умовами навчання потрібно:

1. Внести зміни до наказу МВС України № 88 від 06.02.2019 в частині методичного супроводу професійного розвитку психологів НП та ЗВО із специфічними умовами навчання, зокрема, визначити основні форми цього супроводу (методичні тренінги, індивідуальні і групові консультації, семінари-практикуми, супервізії (інтервізії) тощо).

2. Забезпечити плановість і системність методичного супроводу професійного розвитку і навчання психологів.

Розробити нормативний документ, яким затвердити програми підготовки супервізорів та проведення супервізії. Прикладом може слугувати наказ МОН України № 1313 від 18.10.2019 «Деякі питання організації та проведення супервізій», яким затверджені зазначені програми підготовки супервізорів для проведення супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти [2]. Зокрема, Програма підготовки супервізорів в очно-заочному форматі навчання включає в себе: обсяг навчального навантаження; перелік закладів освіти, де може здійснюватись підготовка супервізорів; характеристику програми; професійні вимоги та продовження навчання; стиль і методика навчання; програмні компетенції; зміст та навчальні елементи програми, результати навчання за програмою та навчальний план програми. Слід відмітити, що із 30 годин плану підготовки супервізорів 18 годин відведені на тренінгові заняття.

Також, цим наказом затверджена Програма проведення супервізії. В ній визначені мета та завдання проведення супервізії; ключові функції супервізора; основні принципи супервізії; результати проведення супервізії; етапи реалізації завдань супервізії; план та методи проведення супервізії.

Ми розуміємо, що запровадження інституту супервізорства в МВС України має свої складнощі, адже він не створений не тільки в правоохоронній сфері, але й на державному рівні. Тому потрібно актуалізувати і певні законодавчі ініціативи, спрямовані на обґрунтування актуальності і важливості розроблення власної моделі державного інституту супервізорства на базі кращого світового досвіду.

Отже, удосконалення методичного супроводу професійного розвитку та навчання психологів ЗВО із специфічними умовами навчання, зокрема, створення системи супервізії та інтервізії, дозволить покращити роботу з

професійними труднощами, аналізу недоліків, удосконалення організації роботи та наблизить професійну підготовку психологів до європейських стандартів.

Список використаних джерел

1. Гончарова-Чагор А.О. Інтерв'язія та суперв'язія як форми методичного супроводу професійного розвитку фахівців психологічної служби. URL: <https://osvita.cv.ua/interviziya-ta-superviziya-yak-formy-metodychnogo-uprovodu-profesijnogo-rozvytku-fahivtsiv-psyhologichnoyi-sluzhby/>.

2. Наказ МОН України №1313 від 18.10.2019 «Деякі питання організації та проведення суперв'язії». URL: <https://drive.google.com/file/d/15ASul4NvdH8MHPRPdVx84ZzNKUY4P28j/view>.

3. Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, затверджений наказом МВС Україн № 88 від 06.02.2019. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE33319.html.

Галустян Олена Аркадійвна,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
психологічного забезпечення
та психофізіологічних досліджень
навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ОСОБАМИ РІЗНИХ ПСИХОТИПІВ

Професійне спілкування поліцейського з окремими особами та групами осіб при виконанні службових обов'язків як в штатних, повсякденних умовах, так і в умовах напружених, екстремальних, вимагає від них не лише ґрунтового знання регламенту фахової поведінки, але й умінь та навичок мобілізації особистісного потенціалу, сформованого на засадах практичної психології та професійного досвіду. Знання та дотримання алгоритму комунікації передбачає послідовне урахування загальних характеристик особистості, відповідність